

Na Noci důstojnosti jsme si připomněli nejen Dorotu Šandorovou, ale i situaci dalších lidí s postižením

6.1.2023 - | Veřejný ochránce práv

„Věřím, že se z tragického osudu Doroty Šandorové dokážeme poučit a instituce odpovědné za dostupné, kvalitní a bezpečné služby začnou činit kroky tak, aby lidé s postižením mohli žít v komunitě s odpovídající podporou. Pro Dorotu Šandorovou je již pozdě. Za zdi ústavů ale žije spousta lidí s postižením, u nichž máme stále možnost jejich příběh změnit,“ uvedl ombudsman Stanislav Křeček.

Ombudsman opakovaně upozorňuje, že špatné zacházení s lidmi s postižením v zařízeních sociálních služeb má i systémové příčiny. Péče o lidi s postižením se Česku stále soustřeďuje především do velkých ústavů. Chybí u nás dostatek sociálních služeb komunitního charakteru, díky kterým by mohli lidé s postižením vést nezávislý život tak, jak to předpokládá článek 19 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Právě veřejný ochránce práv u nás dohlíží na to, jak Česká republika naplňuje své závazky vyplývající z této Úmluvy.

V rámci prevence špatného zacházení s lidmi omezenými na svobodě a monitorování práv lidí s postižením pak veřejný ochránce práv navštěvuje zařízení, kde lidé s postižením žijí. V letech 2021 – 2022 pracovníci Kanceláře ombudsmana navštívili celkem 8 domovů pro osoby se zdravotním postižením. Podmínky, v jakých žijí lidé s postižením, sledovali i během dalších řádově pěti desítkách návštěv například v psychiatrických nemocnicích, školských zařízeních nebo domovech pro seniory a domovech se zvláštním režimem.

Součástí brněnské Noci důstojnosti byla i panelová diskuze nazvaná „Důstojný život pro všechny“. O tom, jaké změny jsou potřeba, aby každý člověk, bez ohledu na své postižení či nemoc, mohl žít důstojně, diskutovala kromě zástupce ombudsmana Víta Alexandra Schorma například i členka poradního orgánu ombudsmana pro práva lidí s postižením Hana Grygarová nebo Václav Hromada, který má osobní zkušenost s pobytem v psychiatrické nemocnici, a teď působí jako takzvaný peer konzultant a pomáhá dalším lidem v podobné situaci.

„Pokud společnost nebo stát řeší něco, co se týká lidí s postižením, měli by do takových diskusí být zapojeni na prvním místě právě lidé s postižením,“ upozornil v úvodu zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm a zmínil i další oblasti, ve kterých má stát vůči lidem s postižením dluh, jako je bariérovost dopravy, veřejných budov a služeb či nedostatečná podpora zaměstnávání.

Připomněl také, že již ombudsman Otakar Motejl v roce 2009 informoval Poslaneckou sněmovnu o tom, že v psychiatrických léčebnách dochází k dlouhodobému používání omezovacích prostředků u některých pacientů s mentálním postižením. Šlo o pacienty, kteří v léčebně nebyli ani tak kvůli léčbě jako proto, že na jejich chování neuměla reagovat žádná zařízení sociálních služeb. Již tehdy ombudsman vyzýval odpovědná ministerstva, aby se začala zabývat lidmi s chováním náročným na péči a zajistila, aby žili v důstojných podmínkách a nedocházelo k porušování jejich práv.

Bohužel aktuální poznatky z návštěv psychiatrických nemocnic ukazují, že i dnes jsou v nich dlouhodobě hospitalizováni lidé s chováním náročným na péči a jsou vůči nim používány omezovací prostředky. I důvod zůstává stejný – není pro ně dostupná vhodná sociální služba. Po čtrnácti letech

od apelu prvního ombudsmana tedy nezbývá než se na ministerstva obrátit znovu.

- Tisková zpráva ze dne 23. 11. 2022 - Špatné zacházení s lidmi s postižením má i systémové příčiny
- Tisková zpráva ze dne 2. 12. 2022 - Lidé s postižením chtějí být slyšet
- Leták - stížnost na sociální službu

https://www.ochrance.cz/aktualne/2023-01-06-na_noci_dustojnosti_jsme_si_pripomneli_nejen_dorotu_sandorovou_ale_i_situaci_dalsich_lidi_s_postizenim